Dokazovanje pravilnosti

Specifikacija: Kaj bi sploh radi imeli? Opis, kaj naj koda počne

Implementacija: Koda, ki ustreza specifikaciji

Hoarova logika

Hoarove trojice

$\{P\}\ c\ \{Q\}$

- P: predpogoj, precondition
- c: program, ukaz
- Q: končni pogoj, postcondition

DELNA PRAVILNOST:
če velja P in se c ustavi, potem velja Q

$[P]\ c\ [Q]$

POPOLNA PRAVILNOST:
če velja P, potem se c ustavi in velja Q

Primer: Zamenjaj vrednosti spremenljivk x in y:

$\{x=m \wedge y=n\}\ c\ \{x=n \wedge y=m\}$

1. `t := x; x := y; y := t` ✓ zadošča tudi $[x=m \wedge y=n]\ c\ [x=n \wedge y=m]$
2. `x := y; y := x` ✗
3. `while true do skip done` ✓ vendar ne zadošča $[x=m \wedge y=n]\ c\ [x=n \wedge y=m]$

④ $x := 1; y := 1; m := 1; n := 1$ ✓ ni bilo mišljeno, da spreminjamo m in n.

Da se znebimo ④, zahtevamo, da m in n ne smemo spreminjati:
m in n sta duhova (ghost variable)

Popravimo zahtevo:

$$\{x = m \wedge y = n\} \quad C \quad \{x = n \wedge y = m\}$$

in m, n duhova

Primer: $\{\text{true}\}\ C\ \{x \leq y\}$

Rešitev: $x := 0; y := 0$ ✓

"Uredi x in y po velikosti." m, n duhova

Čudno: $\{x = m \wedge y = n\}\ C\ \{x \leq y \wedge (x = m \vee x = n) \wedge (y = m \vee y = n)\}$

$x := y$ ✓ ni mišljeno

2. poskus: $\{x = m \wedge y = n\}\ C\ \{(m < n \Rightarrow x = m \wedge y = n) \wedge (m \geq n \Rightarrow x = n \wedge y = m)\}$

$(m < n \Rightarrow P) \vee (m \geq n \Rightarrow Q)$

$\bot \Rightarrow P$ ($\bot$), $\bot \Rightarrow Q$ ($\top$)

$\{x = m \wedge y = n\}\ C\ \{x = \min(m,n) \wedge y = \max(m,n)\}$

Pisemo:

$\{P\}$
C
$\{Q\}$

$\{P_1\}$
$C_1;$
$\{P_2\}$
$C_2;$
$\{P_3\}$
$\vdots$

$\{ x \leq 10 \}$
$x := x + 2$
$\{ x \leq 12 \}$

~~$\{x \leq 100\}$~~

Strongest postcondition
najmočnejši možni pogoj

~~$\{x \leq 2\}$~~

$\{ x \leq 6 \}$
$x := 2 * x$
$\{ x \leq 12 \}$

Weakest precondition
najšibkejši predpogoj

Pravila sklepanja

$$\frac{P' \Rightarrow P \qquad \{P\}\ c\ \{Q\} \qquad Q \Rightarrow Q'}{\{P'\}\ c\ \{Q'\}}\ \text{I}$$

Uporaba:

$\{P_1\}$
C_1
$\{P_2\}$) preveri $P_2 \Rightarrow Q_3$
$\{Q_3\}$
C_2
$\{Q_2\}$
C_3
$\{Q_1\}$

$$\frac{\{P_1\}\ c\ \{Q_1\} \qquad \{P_2\}\ c\ \{Q_2\}}{\{P_1 \wedge P_2\}\ c\ \{Q_1 \wedge Q_2\}}\ \text{II}$$

Kaj pa $\{P\}\ c\ \{Q_1 \wedge Q_2\}$

$$\frac{P \Rightarrow P \wedge P \qquad \dfrac{\{P\}\ c\ \{Q_1\} \qquad \{P\}\ c\ \{Q_2\}}{\{P \wedge P\}\ c\ \{Q_1 \wedge Q_2\}}\ \text{II} \qquad Q_1 \wedge Q_2 \Rightarrow Q_1 \wedge Q_2}{\{P\}\ c\ \{Q_1 \wedge Q_2\}}\ \text{I}$$

$\{x \leq 7\}$
$y := x+3$
$\{x \leq 7\}$

$\{P\}$ → spremenljivke $x_1, \ldots, x_n$
C → ne spreminja spremenljivk iz P
$\{P\}$

$\{x \leq 7\}$
$x := x-3$ ✓
$\{x \leq 7\}$

$FV(\ldots)$ vse spremenljivke
$FA(\ldots)$ vse, ki se pojavijo levo od $:=$

$FA($ if false then $x := 5$ else $y := 7$ $) = \{x, y\}$

Pogojni stavek:

$$\frac{\{P \wedge b\}\ c_1\ \{Q\} \qquad \{P \wedge \neg b\}\ c_2\ \{Q\}}{\{P\}\ \text{if } b \text{ then } c_1 \text{ else } c_2\ \{Q\}}$$

$\{P\}$
if b then
  $\{P \wedge b\}$
  c_1
  $\{Q\}$
else
  $\{P \wedge \neg b\}$
  c_2
  $\{Q\}$
$\{Q\}$

Pravilo za ;

$$\frac{\{P\}\ c_1\ \{Q\} \qquad \{Q\}\ c_2\ \{R\}}{\{P\}\ c_1; c_2\ \{R\}}$$

$\{P\}$
c_1 ;
$\{Q\}$
c_2
$\{R\}$

Zanka while:

$$\frac{\{P \wedge b\}\ c\ \{P\}}{\{P\}\ \text{while } b \text{ do } c \text{ done } \{P \wedge \neg b\}}$$

$$\{P\}$$
while b do
  $\{P \wedge b\}$
  c
  $\{P\}$
done
$$\{P \wedge \neg b\}$$

P se imenuje <u>invarianta zanke</u>

$\{P\}$ $\Rightarrow$ uporabimo možgane
$\Downarrow$
$\{P'\}$
while b do
  $\{P' \wedge b\}$
  c
  $\{P'\}$
done
$\{P' \wedge \neg b\}$
$\Downarrow$
$\{Q\}$

P' invarianta

$\{P[x \mapsto e]\}$

$x := e$

$\{P\}$

<u>Zapis</u>: $P[x \mapsto e]$

"V formuli P zamenjamo x z e"
<u>Substitucija</u> ali <u>zamenjava</u>

$(x \leq 8 \vee y + x = 3)[x \mapsto 3+z]$
$\Downarrow$
$(3+z \leq 8 \vee y + (3+z) = 3)$

$\{7^3 - 5 \cdot 7 \leq 200\}$

$x := 7$

$\{x^3 - 5x \leq 200\}$

$\{P[x \mapsto e]\}\ x := e\ \{P\}$

```
s := 0;
i := 0;
while i < 100 do
    s := s + i;
    i := i + 1
done
```

64-bit

"e se zmanjša"

$$\frac{[P \wedge b \wedge e = z]\ c\ [P \wedge e < z]}{[P]\ \text{while } b \text{ do } c \text{ done } [P \wedge \neg b]}$$

z dna

e je naravno število, ali količina, ki se ne more v nedogled zmanjševati, npr:

$e \in \mathbb{Z} \wedge e > -17$

$e + 17$

$$x \le y \Rightarrow \underbrace{x \le \frac{x+y}{2}} \le y$$

$$x \le y \Rightarrow x \le \frac{x+y}{2}$$

Premimo:

$$x = \frac{x+x}{2} \overset{\text{ker } x \le y}{\le} \frac{x+y}{2}$$

Obi-wan error

off-by-one error

```
while i < b do
    p := p * a;
    i := i + 1
done
```

i	p	$p = a^i$
0	1	✓
1	a	✓
2	a^2	✓
3	a^3	✓